

Marknadskontroll av radio- och teleterminalutrustning

Vad innebär marknadskontroll?

Marknadskontroll syftar till att garantera säkerhet, hälsa och konsumentskydd. Avsikten är också att motverka snedvridning av konkurrens. Marknadskontroll innebär att ansvarig myndighet kontrollerar att produkter som gjorts tillgängliga på marknaden uppfyller gällande lagstiftning. De ska också vara märkta och kontrollerade på föreskrivet sätt. Myndigheten ska vidta åtgärder mot tillverkare eller importörer vars produkter inte uppfyller ställda krav.

Marknadskontroll sker dels i form av planerade inspektioner, dels som reaktioner på klagomål från exempelvis allmänheten. Marknadskontroll omfattar inte förhandskontroll, dvs. det sker ingen kontroll av produkter i konstruktions- eller tillverkningskedet. Marknadskontroll omfattar inte heller uppföljande kontroller när produkterna tagits i bruk.

Krav på att marknadskontroll ska bedrivas finns dels i EU-förordningen [765/2008](#) om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter, dels i förordningen om marknadskontroll av varor ([SFS 2005:893](#)) och dels i EU:s produktdirektiv som är utformade enligt en speciell metod, den så kallade [nya metoden](#). Förordningen ger övergripande riktlinjer för hur marknadskontroll ska bedrivas. Av EU-direktiven framgår bland annat vilka hälso- och säkerhetskrav produkten ska uppfylla och hur tillverkaren ska låta kontrollera sin produkt för att säkerställa att den uppfyller dessa krav. Ibland krävs att den tekniska kontrollen sker hos ett kompetensbedömt och [oberoende organ](#), men ofta räcker det att tillverkaren själv intygar att produkten uppfyller gällande krav. I dagsläget är ett 30-tal direktiv utformade enligt den nya metoden, men även direktiv som inte bygger på denna metod kan innehålla regler som föranleder marknadskontroll. Detsamma gäller för icke-harmoniserade områden, dvs. där helt nationella

Kommunikationsmyndigheten PTS

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

regler gäller. Krav på marknadskontroll finns även i [produktsäkerhetslagen](#) och [produktsäkerhetsförordningen](#).

I Sverige ligger ansvaret för marknadskontrollen på de sektorsmyndigheter som har tillsyns- och föreskriftsansvar för olika produktområden. [SWEDAC](#) är ansvarig myndighet för samordning av marknadskontrollen i Sverige. Samordningen sker i [Marknadskontrollrådet](#), där representanter från berörda myndigheter ingår.

SWEDAC är även kontaktpunkt gentemot EU-organ i övergripande marknadskontrollfrågor och arbetar både nationellt och internationellt för ett ökat erfarenhetsutbyte om marknadskontroll och för en enhetlig tillämpning av reglerna för marknadskontroll.

Post- och telestyrelsen är sektorsmyndighet för radio- och teleterminalutrustningsfrågor och ska bevaka att sådan utrustning som satts på den svenska marknaden uppfyller gällande EU-rättsliga och svenska bestämmelser. Post- och telestyrelsens marknadskontroll är en viktig del av arbetet med att förhindra att utrustning som kan orsaka störning eller skada kommer ut på marknaden.

Regler och märkningar

Krav för radio- och teleterminalutrustning finns i direktiv [1999/5/EG](#) om radioutrustning och teleterminalutrustning och ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse, det s.k. R&TTE-direktivet. Tillverkaren eller den som sätter utrustningen på marknaden ansvarar för att den uppfyller direktivets krav. Radio- och teleterminalutrustning som överensstämmer med direktivet får säljas fritt inom EU.

Reglerna innebär att all utrustning som sätts på marknaden ska vara CE-märkt. Radioutrustning som i vissa delar av EU kräver nationellt tillstånd för att användas ska dessutom vara märkt med ett särskilt märke, s.k. identifieringsmärkning. I Sverige anges de krav som ställs på utrustning i lagen ([2000:121](#)) om radio och teleterminalutrustning samt i Post- och telestyrelsens föreskrifter ([PTSFS 2004:7](#)) om krav m.m. på radio- och teleterminalutrustning.

Vilka utrustningar omfattas av marknadskontroll?

Bestämmelserna gäller radio- och teleterminalutrustning. Vissa slags utrustningar omfattas inte, t.ex. radioamatörutrustningar som inte finns i handeln, byggsatser för radioamatörer, radioutrustning för luftfartsnavigering och rundradiomottagare inklusive TV-mottagare.

Ansvar för att utrustningen uppfyller kraven

För att utrustning ska få sättas på marknaden måste den uppfylla de s.k. väsentliga egenskapskraven som framgår av direktivet. Detta ansvar vilar på tillverkaren eller den som sätter utrustningen på marknaden. De ansvarar också för att de tester som krävs för att de ska få placera radioutrustning på marknaden genomförs.

Inom EES-området anses en produkt vara satt på marknaden när den för första gången görs tillgänglig, d.v.s. förs vidare från tillverkningsledet i avsikt att distribueras eller användas på den gemensamma marknaden.

Produktinformation och försäkran om överensstämmelse

Tillverkaren eller den som annars ansvarar för att utrustningen släpps ut på marknaden är skyldig att lämna synlig information om hur utrustningen är avsedd att användas. De måste också skriftligen försäkra att utrustningen uppfyller kraven i direktivet, s.k. försäkran om överensstämmelse.

I Post- och telestyrelsens föreskrifter kan man läsa mer om hur produktinformationen för radio- och teleterminalutrustning ska vara utformad.

Tillsyn och kontroll

För att tillsynen ska kunna utövas på ett effektivt sätt har Post- och telestyrelsen rätt att

- på begäran få upplysningar och ta del av handlingar
- få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen
- hos den som tillverkar, till Sverige för in, saluför eller hyr ut utrustning få tillgång till denna för kontroll.

Omhändertagande av utrustning för kontroll

I de fall Post- och telestyrelsen omhändertar (rekvirerar) utrustning för kontroll sker detta genom ett skriftligt beslut. I beslutet anges vilken utrustning som rekvirerats, vem som beslutat om rekvisitionen och hur beslutet kan överklagas.

Kan man få ersättning för utrustning som Post- och telestyrelsen omhändertagit för kontroll?

En tillverkare, importör eller återförsäljare som tillhandahåller utrustning till Post- och telestyrelsen för kontroll har rätt till ersättning. För detta krävs dels att utrustningen har skadats eller försämrats genom kontrollen, dels att utrustningen uppfyller kraven i lagen om radio- och teleterminalutrustning och föreskrifter till denna.

Till vilket belopp ersätts utrustning?

Ersättning utgår med utrustningens inköpspris. I fall då utrustningen endast försämrats i mindre grad utgår ersättning med skäligt belopp.

När betalas ersättning ut?

Ersättningen betalas enligt huvudregeln ut när kontrollen har avslutats. Om det står klart för Post- och telestyrelsen att utrustningen kommer att förstöras vid kontrollen, kan ersättningen betalas ut redan vid tidpunkten för tillhandahållandet.

I vilket fall kan PTS kräva ersättning för provningskostnader?

Om det vid kontroll visar sig att utrustningen inte uppfyller kraven i lagen om radio- och teleterminalutrustning eller föreskrifterna, kan Post- och telestyrelsen ålägga den som tillhandahållit utrustningen att ersätta de kostnader Post- och telestyrelsen haft för erforderlig provning.

Förelägganden och förbud

Post- och telestyrelsen har möjlighet att vid behov meddela förelägganden och förbud för att lagen ska följas. I fråga om radioutrustning som orsakar eller med fog kan antas komma att orsaka skadlig störning får Post- och telestyrelsen meddela förelägganden eller förbud som begränsar eller förbjuder utsläppande på marknaden eller avser återkallelse från marknaden.

Straff

Vid misstanke om brott kan Post- och telestyrelsen överlämna ärendet för allmänt åtal. Att uppsåtligen eller av oaktsamhet släppa ut utrustning på marknaden i strid med gällande bestämmelser är belagt med böter eller fängelse.

Överklagande

Beslut som fattats av Post- och telestyrelsen i ärenden som rör marknadskontroll, såsom beslut om rekvisition eller ersättning, kan överklagas. Särskild information om hur man överklagar lämnas som en bilaga till beslutshandlingen.

Mer information

Du hittar ytterligare information på Post- och telestyrelsens hemsida, www.pts.se.